

Ranxo.

L' incens ha tingut una puja terrible, y aixó que 'ls capellans densá que no cobran, gaire bè no l' usan.

La causa d' aixó es la comissió especial de las JUNTS REUNITAS (sic) municipal y provincial de Sanitat que firma l' última alocució donant incens à tot lo mon.

Tapantnos lo nas escribim aquestas ratllas, perque es una furtó que 'ns incomoda moltissim.

Vels' hi aqui al materialista Mendoza y als metjes Carbò, Ferrer y Garcés, Illas y Vidal, Toda y Robert, vestits d' acòlits fent encéns als seus companys.

Es lo que faltava com á desenllás de la sarsuela bufa que ab lo titol de «*Tifus icterodes*» s' ha representat en aquesta capital.

¡Rivero, Corcueria y Soler y Matas! Noms ilustres que deuenen grabarse en lletras d' or á la visera de la gorra dels municipals!....

Y dels municipals que van morir cumplint lo seu deber i qui se 'n recorda?....

Los peixos grossos sempre 's menjan als petits.

Diu que l' rey vá anar á visitar á n' en Zorrilla á la mateixa fonda ahont posa la Comissió regia.

Mes lo telégrama no porta si aquell vá convidarlo á beure 'n dos de aixut, seguint las costums espanyolas.

Ja 'ns sembla sentir lo seguent diálech:

—Està bè, està bè.... D. Manuel, marqués del café de Fornos....

—Oh gracias, senyor!.... Aquest títol m' alimenta, alimentant la mèva ambició!....

—Servirlo!....

—Se 'n vá...

—Si. A las vuit posan lo sopar á taula, y si no hi sòs á l' hora, la Cisterna 'm renyaria!....

—Endavant.... Donchs.... A los reales pies!....

—No fassi tonterias... Menji bona cosa y lo demès son trons... Passiobè...

—L' accompanyaré....

—No... no 's molesti....

—Vol callar....

—Fassi l' favor....

—Ja que vosté 'u vol... (fent una cortesia, y esqueixàntsel 'hi l' cul de las calsas) A los reales pies... (Las calsas s' esbotzan) ¡zas!... (apart) D' alegria rebento!....

Ell fora de la porta:—Quin ministre mes destremptat!....

L' altre posantse dret d' un salt y fregant-se las mans:—Quin rey mes trempat!....

N' hi ha que volan que vinga l' rey per escalfar las passions del poble.

Està clar, com que fá aquest fret!....

Altres volan la Partida de la Porra per escalfar las esquenes.

Vels' hi aqui uns medis ab que no hi contavan los fabricants d' estufas, que d' aquí en avant serán substituidas pels estufats!

DÀLI AB LAS FRASES.

La guerra que sosté la França distraurá la atenció europea si m' apodero de la Turquia. Nicolau 2.^{on}

¡Que vindrán bè los tractats de 1856, pera lograr nostre somni daurat! Es la millor es-
cusa.

Princep Gortchakoff.

Si, noy, si, engrandim nostres estats; á veure á l' últim si tot Europa será nostra.

Gran duquesa Cesarowna.

Bó es que la Prusia nos ausilihi; després ja 'ns la traurred de las voras.

Gran duch Constanti Nicolaiewitch.

Russia y Turquia una nació sola, fora la obra mes grandiosa del sige.

Gran duquesa Alexandre Josephowna.

Deixehe per mi. Molt será que no 'ls enganyi.

General Ignatieff.

En Bazaine no es cap traydor; diré no obstant que podia, si hagués volgut, sortir de Metz.

General Changarnier.

A ells que son molts; pero cobarts!

Montgolfier.

¡Es dir que per cada prussiá mort fusellaré quatre francesos? Donchs jo per cada francés fusellat, fusellaré deu prussians. A veure qui guanyará.

M. de Larre.

No 's pagará la contribució perqué no volém. Aquesta créu de l' Aguilà negre, me l' arrenco del pit perque 'm deshonra. Féume lo que volguéu. No mes vos diré. ¡Ay de vosaltres si 'm fuselléu!

Juan Doflus.

A n' als prussians no 'ls guia altre llum que la dels incendis, ni van per altre cosa que per conquista.

Chandory.

Nostre missió es procurar borrar las sanguentas petjadas, ab que marca son pas la guerra.

Astrue.

Los francesos son uns tanocas. Lo millor per ells forá deixarnos entrar á Paris y fer emperador de França y Alemania á n' en Guillem. ¡Quina idea! Tot lo mon semblaria una bassa d' oli.

Dietz.

Tinch una massa d' homes, soldats de avuy, que demà serán invencible exèrcit.

Lallemand.

La responsabilitat de la guerra actual no caurá mai sobre la França. ¡Guerra á mort, donchs!

Guizot.

Ves qui li diu que no 'l volan? Ca, ca, no diré res y que vingui. Quant serà aquí ja 'u trobará quin pa hi donan.

Marcelo Cerutti.

Estich bén convensut que 'n Montpensier forá un bon rey.

Romero Ortiz.

Me 'n vaig; no vull compromisos. Algú que no seré jo farà de president.

Marqués de Perales.

He sigut xicot; no tinch fills, pero tots los mèus deixebles ho son... Vaja, féu bondat.

Dr. Lázaro Bardon y Gomez.

Los espanyols que vulguin la prosperitat d' Espanya deuenen firmar exposicions en favor del duch d' Aosta.

J. Abascal.

Mentre no vè Espartero, fém lo ull viu á veure si pesco una cartera.

P. Madoz.

¡No vindrá! ¡y si ve no reyna! Lo govern ha de tenir present que en lo sige XIX no pot existir cap mes magestat que la del poble.

Nin y Tudó.

Are comenso á coneixe als progressistas. ¡Una gracia de caritat!...

Carlos Rubio.

Só tant com en Soler y Matas. Tambè puch portar creu.

A. Camps y Pi.

Los adornos que 's van posar pèl Te-Deum, eran com á proba. Se 'ls destina á un acte mes grandiós.

Planella.

¡Vaya una lley! Fora de casa per forsa, y paga la contribució sense ganas.

A. Demis.

Are 'm sembla que sense cuidado se pot dormir á Barcelona.

Pere Baduell.

Voldria que tot lo mon tingués noticia que jo so l' inspector de la colonia de Mont-alegre.

Joan Surroca.

L' arcalde de Arenys no déu tenir fills. Li agradan las quintas!...

Roig y Minguet.

Cap á Alicant. No tots los metjes fujan.

Marti Gallard.

L' ajuntament no m' ha donat las gracies! Com que no só progresista!

Joseph Costa.

Me sembla que no podía anar mes depressa.

Damay Schoembrun.

A n' el municipi hi ha inteligençia musical. Me n' hi convensut.

Joseph Marraco.

Sino paguéu la contribució, 'ls trastos vostres los veureré á l' encant.

Francisco Portilla.

(Se continuará.)

Mes ranxo.

Es un axioma matemàtic que: «iguals causes produeixen iguals efectes» doncs es forà fàcil que «diferents causes produïssen els mateixos efectes.» Això què de segú dibuixarà un sonris d'incredulitat en la boca de molts sabis, si es que «ls sabis se dignin llegir lo Ponton, es una veritat veritable, y com no ns agrada dir las cosas sensé que «ls segueixi la prova, aqui va: Supòsintse per un moment, que are ab motiu de la votació del rey ó ab qualsevol altre, que prou n' hi hâ, s' haguessin aixecat quatre ilusos, lo govern ab la seva forsa moral y material, que sigui dit entre paréntesis, ne tè per vendre, logra yèncels, forma «ls seus concells de guerra per castigar als mes culpables, y à l' endemà vinga desagraviar la vindicta pública ab l' espectacle del fusellament d' uns quants homes; ara bè, supòsintse y aquí acaben las suposicions, que à fi de proporcionar una diversió al general la execució té lloch frente la sèva morada, que com no ignoran, es en l' última casa del Passeig de Gracia, coneguda vulgarment per cala Marquesa, en lo mateix lloch ahont l' any 56 hi va haver los fusellaments manats per en Zapatero. Es à dir las causas distintas, son un general moderat y un general progressista, y «ls fusellaments son los mateixos efectes.

¿Que tal? ¿No «ls hi sembla qu' aquest trovo hostre es capas de produhir una revolució?... No s' espantin; parlém científicament.

—L' ex-emperador Napoleon devia pensar al entregarse à n' en Guillém. ¡Ah, ara sos à fer, quant te tenia à Paris, t' escanyava!

—Ca, comedia!

—Vols dir?

—Sí, home, sí, comedia. Lo mateix qu' en Guillem, à cada parte que sá dona gracies à Deu y t' pensas qu' hi creu?

—No?

—Hi créu en Sunyer?

—No.

—Donchs lo mateix ell. Dels reys no t' en fihis may.

Lo despaix telegràfic d' en Montemar dels obsequis dispostos à la comissió qu' ha anat à buscar al rey, no mes s' hi veuen fartaneras, techs y tiberis. Veus aquí lo bell ideal dels progressistas. Per això se va arrambar ab ells en Rivero que en qüestió de menjar no s' deixa passar la mà à la cara per ningú.

Lo general Izquierdo al anar à votar digué tot entregant la papeleta, que fins llavors havia defensat en Montpensier; pero que votava al duch de Aosta. Si l' fill de 'n Victor Manuel capiscés una miqueta li diria «gracias, home, s' estima l' obsequi; d' homes com vosté ne trobo sempre que vull.»

Recomaném à la Cisterna que porti sempre cotilla.

La cotilla fà fé l' cos bufó.

Lo govern ha manat que s' entregui al Museu Arqueològich la cotilla que portava la Baleta, quan Mossen Merino l' hi vâ pegar la ufla.

Es efectivament un objecte curiós y que mereixerà l' estudi de una senyora que jo coneix quan visiti lo Muséu.

Un de Madrid que ha vist los escàndols dels de la Porra diu que mes s' estima tractar ablat de moro que ab progressistas.

Diu que aqui à Barcelona també s' ha organiat la Porra.

Home; no està mal.

Tot es que se sàpiga.

Are vindrà ocasió de practicar las teòries de 'n Prim, quan l' hi van tirar un cop de pedra, allà à la porta de Toledo.

«Lo qui m' amenassi, l' mato!»

Hivern.

I.

Fa fret. La montanya hermosa
està cuberta de neu:
lo vent brunz y remoreja,
l' ample cel està cubert.

Los arbres que ahí mostravan
de fruita «ls mes richs ramells»,
avuy mouhen sos brançatges
sense fullas, sense res.

Los aucells que ahí cantavan
en los arbres del torrent,
volant ne llansan las plomas,
volant ne moran de fret.

L' aygua del riu n' es glassada,
los planers de gebre plens,
las campas sense un bri d' herba,
lo sol sens son foch ardent.

La tristesa n' ha cuberta
l' ample terra ab son mantell...
Hinvernada que n' ets trista,
Que no t' veja jo may mès!...

II.

Los poderosos combatan
los efectes del hivern
que Déu lo fret nos envia
y l' fret sols lo pobre l' sent.

Abrigalls, foch, bona casa,
escalfor per tot arréu,
menjars richs que mes incitan
que pas lo mateix hivern,

Tot l' home que pot s' ho troba
mentre l' pobre s' mor de fret,
cercante de porta en porta
las tristes deixas d' aquell.

Espellifat ne tremola,
descals trepitja la neu,
y sobre un pilot de palla
de nit lo seu cos exten.

¿Qui à n' al pobre l' hi té llàstima?
¿Qui del pobre s' compadeix?...
Hinvernada que n' ets trista!
Que no t' veja jo may mès!...

III.

Allà, mentres que lo pobre
mor de fam y mor de fret,
veig jo que ab sa sanch se brinda,
sense recordar d' ell.

Avuy las deixas demana
y ningú l' hi dona res,

y los gossos d' un ministre

tot esperant lo moment

de divertir al seu amo

en las cassas que vol fer,

payeixen la carn dels pobres

ajassats en ricas pells.

Tremola, pobre, tremola

que ton tremolor no l' sent

qui s' obliga de tas penes

emborratxat de plahers.

Avuy no pots moure «ls brassos»
enrabanats com los tens:
demà... Vé la primavera
al darrera del hivern!

IV.

Llavors la neu se desglassa,
lo camp se vesteix de vert,
l' auzell sá niu en los arbres,
en los caps lo pensament.

Las poncelletas se badan,
corra l' riu, la sanch també,
llú lo sol, y la justicia
llú també en l' espay seré,
Y la fresca matinada

l' olor de las flos exten;
la natura de la tomba
ressucita, vida prén

Y ab llibertat s' engalana,
tè raigs de sol per cabell,
vert vestit plé de rosada,
en l' espatlla blau mantell...

Trista invernada dels pobles!
Durarás per sempre més?...
Oh no, que la primavera
borra «ls passos del hivern!...

Mes ranxo per variar.

Objecte de molta preocupació es lo dia de Nadal que s' acosta à pas de Baldrich... ja de gegant!

L' altre dia 'm deya un fondista que estava apurat ab los macarrons que s' acostuman à menjar per tothom en aquell dia, no sabent com sustituirlos.

—Això ray, l' hi vaig dir jo. Feste fer unas pastas per l' estil de las estrelles, que tingan la forma de gorrofrigi, batéjalas ab lo nom de pastas à lo Querétaro, é tutti contenti; dispensa la italianada.

Lo corresposal del *Independent* diu que à n' en Balaguer se l' hi vol donar lo titol de Marqués de Montserrat; pero que sens duple se l' hi canviará ab lo de Baró de la Tarumba.

De tarumba ja n' es; de varò també, titol que consta en lo diari del Brusi, lo dia que varen batejarlo.

Si en lloch de aquest se l' hi donès lo de *Duch del zigzagador llampech*, seria mes endevinat.

COSAS QUE FAN PROGRESISTA.

Deixarse las patillas.

Estar de tiberi.

Cantar l' himne de Riego.

Prometre molt y no donar res.

Jugar ab totas las cartas.

Fér cara y creu cuant jugan à las xapas.

COSAS MAL FETAS.

L' Ajuntament.
La Diputació.
La Junta general d' assilis.

A l' estació del Vendrell varem veure l' altre dia un gran cartelón que diu ab lletras de quatre pams:

[OJO BARBEROS!]

Nosaltres anyadim:

[OJO SR. MARTINEZ, GOBERNADOR CIVIL DE LA PROVINCIA DE TARRAGONA!]

Una de las armas millors contra 'ls porrissats, es una corda de cànem.

Nosaltres som esperitistas, y l' esperit del general Basa, en aquest mateix moment nos diu que tenim molta rahó.

Tu; ¿has vist aquells mocadors en que hi ha 'l retratos del Duch de Aosta y de 'n Prim?

Sí.

¿Que te 'n sembla?

Qu' estan molt bè allà hont estan.

No t' entenç.

Per què serveixan los mocadors?

Per mocars' hi

Y donchs?...

Diálechis copiats al natural.

¿Qu' es aquest home?

Un municipal. ¿Que no véus la xapa que porta à la gorra?

Ay, ay, si va vestit de paysà?..

Bè, no 'n fassis cas. Se 'ls ha espallat la roba d' uniforme, y are cada hu va vestit à sa manera.

Qu' es estrany no 'ls ne fassin de nova.

No veus que tenen de menester quartos, pera dat cas que vingui 'l rey dels macarons.

Vols venir à la fonda? te pago 'l dinar.

¿Qu' es lo tèu sant?

No, home, no. Es per un motiu mes gran. Me sembla qu' avuy recobro la dignitat perduda, me sembla, en si, tenir un consol en mig de tantas desgracias...

Y à què venen aquets alegrays?

A què? Per ventura ignoras qu' en Figuerola es fora del ministeri?

Per això estás content? Millor fora que preguessis, pera la Hisenda espanyola, pròxima à fer una tamborella que no se 'n aixeui mai mes.

A què venen aquestas jeremiadas?

A què? Per ventura ignoras qu' en Moret ha entrat al ministeri?

Y vols dir quo serà com lo compinxe d' 'n Prim?

Si ho serà? Una paraula sola t' diré. En Moret es deixable d' en Figuerola!

[Misericordia, Senyor!]

Has vist las correspondencias de Italia que esplican los obsequis dispensats à la comissió?

Sí, i perquè?

Perque he vist que totes las músicas italianas tocavan al pas dels comissionats l' himne de Riego.

Cà! no pot ser.

Donchs es veritat.

Be, donchs, será que 'ls tocayan una cosa que s' hi semblava.

Això es diferent.

Com que son progressistas, poch costa amagarlos l' ou.

No estarém may tranquilis, se 'n va la febre groga y diu que ve la varola negre.

¡Oh! y lo mes particular, que ara totes las epidemias son de color.

Diumenge passat los cassadors de Barcelona varen anar á visitar los fieles samboyanos, com diria lo corresponsal que à San Boy hi té la Crónica.

Y qué hi varen anar à fer?

A passejar los fusells, à dir una missa, à donar un ball y à tocar l' himne de Riego al passar per las poblacions que 's trovan de Barcelona à la terra monàrquica del manicomí.

Y per què ya ser aquesta funció?

Era en sufragi dels que moriren per la epidemia passada.

Gresca en memoria de morts?

També hi va haver una missa.

Vamos, volian darse à coneixre à n' als seus correligionaris.

Això mateix!

De poch nos veyém en un confliete.

Perqué? 'n prim l' eren tots l'?

Volian matar à n' en Prim.

Cà! Ell s' ho va creure. Era com en Balaguer, cada vegada que hi havia bullanga s' amagava y fugia perque no l' agafessin, y may cap govern, ha pensat apoderarse de gent tant mansa com l' heroe dels felibres.

Bè, pero en Prim, ningú pot posar en dupte que té un gran valor.

Prou! Per lo mateix valor que té s' ha fet revacunar.

A n' al duch de Aosta lo farem fill adoptiu de Barcelona.

Vols dir?

Vull dir; y ell en cambi farà fill il-lustre de Barcelona à n' en Soler y Matas.

Prou, prou, qualsevol cosa crech de tal rey y tal arcalde.

Telégramas.

MADRID.

Los nous garrots que s' han repartit als de la Porra, tenen la forma de cetro.

S' espera la vinguda de un italià molt célebre, que ha sigut nombrat gefe nato d' aquesta benemerita institució.

Inmediatament s' obrirà un quartel de Invalíts com lo de Paris, pera donarhi aculliment als que de dita companyía resultin mutilats en las renyidas batallas que 's promouhen.

Hi ha gran consum de capsulas de revolver.

Tours.

Avant... avant y fora... Fà un fret que pela, y es precis escalfarse d' una manera ó altre.

Los prussians tremolán de fret. Lo fret res pot en lo poble francés que cada dia está mes calent.

BERLIN.

Los adroguers han presentat una sollicitud à la reyna, demanant que 's firmi la pau avans de Nadal.

Cap familia menjaria turrons trobantse à faltar à algun fill ó espós, y l' industria turronesa limitada als empleats, s' arruinaria.

La sollicitud ha causat fonda impresió.

FLORENCIA.

S' ha penjat lo bé d' or, al coll de l' Aosta. La Cisterna 'n vol un altre, y sino diu que no volrà venir à Espanya.

Diversions públicas.

TEATRO REAL.—Ensaig de la companyía de la Porra, teninti tan sols entrada los suscriptors de la Crónica de Catalunya, y demés personas que pugan acreditar sa procedencia progressista. Evolucions de garrot y punyal. Xiulets d' inteligença. Lutxa à cops de puny y demés exercicis tant útils com divertits.

TEATRO NACIONAL.—Entrada; tothom; menos los progressistas. Ensaig de la contrapartida de la contra-porra. Evolucions de cordas de cànem y demés armas defensivas. Tiro al blanch. Lutxa de puntadas de peu.